

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1906 kl. 12 midd.

Betänkande i anledning af väckta motioner om viss ändring i förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker m. m.

(2:a A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 58, har herr *J. J. Byström* yrkat, »att Riksdagen ville besluta, att 2 § i Kungl. Maj:ts förordning af den 17 juni 1903 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker måtte erhålla följande lydelse:

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af malt-dryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med tolf öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade trettiotusen kilogrammen malt utgår med fem öre för kilogram, för de nästa fyratiotusen kilogrammen med sju öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med nio öre för kilogram och för de nästa femtiotusen kilogrammen med elfva öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas.»

Vidare har herr *M. Lyckholm*, jämväl inom Andra Kammaren, i motionen n:o 126 föreslagit, »att Riksdagen måtte med afslag å herr Byströms motion, n:o 58, uti skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 5 Saml. 1 Afd. 15 Häft. (N:o 15.) 1

föranstaltande af en undersökning, om och i hvad mån kontrollväsendet öfver de extra beskattade näringarna kan tariffva ändring och omläggning, åsyftande större likformighet och billighet.»

Herr *Byström* har till stöd för sitt yrkande anført följande.

»År 1902 gaf Kungl. Maj:t uppdraget åt en kommitté att taga frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning under förnyadt öfvervägande med iakttagande däraf, att billiga, alkoholsvaga maltdrycker fritoges från beskattningen. Frågan om maltskatt eller maltdrycksskatt hade som bekant flere gånger förut varit föremål för utredning af kommittéer. För att bland annat kunna iakttaga föreskriften om svagdrickats fritagande från skatt föreslog 1902 års maltdrycksskattekommitté, att bryggerierna skulle indelas i två klasser, nämligen skattepliktiga och och skattefria. Och ju större skillnaden blef mellan dessa, desto bättre ansågs det vara från nykterhets synpunkt sedt. Kommittén hade också, hvad skattläggningen angick, gjort skillnaden mellan skattepliktiga bryggerier och skattefria bryggerier ej obetydlig. Den föreslog nämligen följande:

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af malt-dryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med 18 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade femtiotusen kilogrammen malt utgår med 14 öre för kilogram och för de nästa femtiotusen kilogrammen med 16 öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas.

Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen 1903 i detta ärende höjde dessa skattesatser till respektive 20 öre, 16 öre och 18 öre, och bevillningsutskottet tillstyrkte Riksdagen att antaga dem.

I flera motioner i kamrarna och i olika reservationer i utskottet yrkades emellertid af de starkare maltdrycksbryggeriernas intresserade, dels att skattesatserna skulle nedsättas så, att de blefve högst 12 öre och lägst 5 öre, och dels att svagdricksbryggerierna äfven skulle vidkännas beskattningen. Ingen tycktes dock tänka sig, att de sålunda nedprutade skattesatserna voro för höga, om man annars skulle hafva någon skatt alls. Tvärtom var åtminstone den lägsta skattesatsen så låg, att hvad en del bryggerier vidkom, man hade anledning befara, att skatteinkomsten vid dem svårligen skulle täcka kontrollkostnaden för desamma.

Då ärendet behandlades i kamrarne, stannade de i olika beslut i vissa afseenden. Första Kammaren antog nämligen för sin del en förordning, byggd på grundsatsen af en skatt, som skulle träffa all tillverkning af maldryckar, hvaremot Andra Kammaren, i likhet med hvad Kungl. Maj:t föreslagit och utskottet förordat, ansett skattefrihet böra åtnjutas af bryggeri, som endast tillverkar svagdricka.

Maltskattelagförslaget återremitterades i vederbörliga delar till bevillningsutskottet. Där framkom en kompromiss, som säkerligen var till mycken fromma för ölbryggeriernas intresserade, hvilka arbetat för att få skattesatserna så små som möjligt, men hvilken var till ledsnad för dem, som arbetat på att få upp en så bred gräns som möjligt mellan å ena sidan det skadliga och berusande ölet och å andra sidan det ofarliga och för många outhärliga svagdrickat. Bland annat insattes i den ifrågavarande paragrafen äfven en 2-öres skattesats. Båda kamrarne antogo kompromissförslaget, hvadan Riksdagens beslut i denna punkt fick följande utseende:

2 §.

1. För malt, som i bryggeri användes vid tillverkning af maldryck, skall med det i nästa mom. medgifna undantag erläggas skatt med 12 öre för hvarje kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverkningsåret afverkade trettiotusen kilogrammen malt utgår med två öre för kilogram, för de nästa trettiotusen kilogrammen med fem öre för kilogram, för de nästa fyrtiotusen kilogrammen med sju öre för kilogram, för de nästa femtiotusen kilogrammen med nio öre för kilogram och för de nästa femtiotusen kilogrammen med elfva öre för kilogram.

2. Frihet från skatt åtnjutes vid bryggeri, där, på grund af tillståndsbevis, under tillverkningsåret endast svagdricka tillverkas.

Som synes, nöjde man sig ej ens med att sänka skattesatserna, utan man höjde också det begynnelseantal kilogram malt, för hvilka ett bryggeri skulle betala mindre skatt än det belopp, som skall gälla i allmänhet. Kungl. Maj:t hade nämligen föreslagit i detta fall 100,000 kilogram, men bevillningsutskottets kompromissförslag höjde denna summa till 200,000 kilogram.

Följden af detta har också blifvit, att skatten vid flera ölbryggerier ej ens gifver staten det belopp, som tarfväs för att betala kontrollkostnaden vid dessa bryggerier.

Året 1903—1904 funnos 223 skattepliktiga bryggerier. Bland dem voro 60 bryggerier, vid hvilka maltskatten ej räckte till kontrollarfvodet. Statens bidrag till dem utgjorde det året kronor 17,787:69.

Året 1904—1905 funnos 228 skattepliktiga bryggerier. Bland dem voro 70 bryggerier, vid hvilka maltskatten ej räckte till kontrollkostnaden för desamma. Staten måste härför vidkännas en utgift, som anses belöpa sig till kronor 21,600.

I hvad mån borttagandet af lägsta skattesatsen är tillräcklig för att ersätta de nyss nämnda statsutgifterna för kontrollen, är ovisst. Kanske borde de tvenne lägsta skattesatserna borttagas ur lagen om tillverkning och beskattning af maldrycker? I en del fall torde borttagandet af 2-öresskattesatsen vara nog för att täcka kontrollkostnaden, men åter i andra fall är det säkerligen otillräckligt.

Afsikten med bestämmelsen om lägre skattesatser för de första 100,000 eller 200,000 kilogrammen malt, som vid bryggeri afverkas under tillverkningsåret, har väl varit att gynna de smärre ölbryggerierna. Skulle nu borttagandet af den minsta skattesatsen möjligen bidraga till att exempelvis ett eller annat skattepliktigt bryggeri måste öfvergå till skattefritt sådant, vore väl därmed ingen fara skedd. Nykterhetsvännerna skola icke sörja däröfver. Staten har, såsom synes, icke heller anledning att vara missbelåten därmed. Och skulle för någon enskild svårigheter tillstöta vid den förändring, som här antydts, blir det säkerligen billigare för staten att på lämpligt sätt ordna detta än att göra årliga utbetalningar, såsom siffrorna härofvän utvisa.»

Herr *Lyckholms* förevarande motion åtföljes af en så lydande motivering.

»I motion n:o 58 vid innevarande riksdag har herr J. Byström yrkat, att sådan ändring måtte företagas i kungl. förordningen af den 7 juni 1903 angående tillverkning och beskattning af maldrycker, att lägsta skattesatsen, 2 öre, alldeles skulle bortfalla och skatteprogressionen i öfrigt så ändras, att för de första under tillverkningsåret afverkade 30,000 kilogram malt skulle erläggas 5 öre per kilogram, för nästa 40,000 kilogram 7 öre, för nästa 50,000 kilogram 9 öre och för nästa 50,000 kilogram 11 öre, därefter 12 öre, allt per kilogram.

Detta yrkande grundar herr Byström hufvudsakligen på den omständigheten, att skatteintäkten från 70 skattepliktiga bryggerier icke betäcker de kontrollkostnader, som dem åbelöpa, utan en direkt utgift tillskyndas staten, hvilken under förflutna två skatteår uppgått till respektive 17,787:69 och 21,600 kronor. Staten bör, menar herr Byström, under inga förhållanden underkasta sig för den enskilde skattedragaren några utgifter, hvilka icke betäckas af det inflytande skattebeloppet, och anser han därför, att det äfven är på sin plats, att påpekade

förhållandet undanröjes genom lägsta skattesatsens höjande och progressionens omläggning.

Med anledning häraf får jag anföra följande:

Om man närmare undersöker de statistiska siffror, som stå till förfogande angående maltskatten och kontrollen öfver maltdryckstillverkningen i sin helhet, skall man snart finna, att det föreslagna bote-medlet mot påpekade missförhållandet icke kan vinna godkännande ur skatteteknisk synpunkt. Det skulle innebära en mot statens så kallade förlust alldeles oproportionerlig förhöjning af skatten, mest och tyngst drabbande de minst bärkraftiga bland de skattepliktiga bryggerierna. Och med hänsyn till senare vidtagna starka inskränkningar i bryggeriernas möjlighet att afsätta sina tillverkningar skulle en gifven följd blifva statsinkomstens sänkande, hvad bryggerinäringen anginge, i fråga om icke blott maltskatt, utan äfven bevillnings- och inkomstskatt. Dessutom skulle frågan om ersättning åt bryggerier, som icke förmå uthärda skattesystemets tryck, undanskjuten vid 1903 års riksdag, åter blifva aktuell. Denna utväg synes alltså icke tillräddlig.

Ägnar man de sifferuppgifter angående maltskatt och kontroll öfver maltdryckstillverkningen, som lämnas i kontroll- och justeringsbyråns underdåniga berättelse för skatteåret 1903—1904, en närmare uppmärksamhet, skall man finna, att dessa antydja tillvaron af långt mera påtagliga missförhållanden på det område, herr Byström vidrört, än de af honom påpekade. Af dem framgår först och främst, att de omkostnader för kontrollen i sin helhet, som på sin tid af finansministern förslagsvis uppgåfvos till statsrådsprotokollet och sedermera af bevillningsutskottet och Riksdagen godkändes, voro på grund af bristande kännedom om de existerande bryggeriernas antal alldeles för lågt beräknade. Sålunda funnos i verkligheten ej mindre än 49 skattepliktiga bryggerier mer än finansministern uppgifvit, och härigenom vållades en förhöjning i utgiftsstaten af 5,857 kronor. Men af samma siffror framgår äfven, att vederbörande haft än mindre pålitliga källor för sin uppskattning af de skattefria bryggeriernas antal, enär dessa antogos utgöra 400 stycken, medan de i verkligheten visat sig vara 924, hvilken felräkning framkallat en förhöjning i fråga om kontrollkostnaderna af ej mindre än 101,244 kronor.

Redan detta är talande nog. Men de åberopade statistiska uppgifterna lämna än mera ovedersägliga bevis för, att statens skattepolitik i fråga om maltdrycksbeskattning lämnat egendomliga resultat.

Såsom af motionären framhåfts, har tillverkningsåret 1903—1904 staten på 60 *skattepliktiga* bryggerier förlorat en summa af cirka 17,000 kronor, men torde denna summa icke få anses synnerligen anmärkningsvärd, då staten af de skattepliktiga bryggerierna erhållit ett extra skattebidrag af öfver 3,000,000 kronor. Undersöker man förhållandet vid de *skattefria* bryggerierna, skall man där-
enot finna, att staten får göra helt annorlunda beskaffade uppoffringar för att genom nödig tillsyn åt dessa, som utgöra en del af samma industri, kunna bevara frihet från ett proportionerligt deltagande i den extra beskattningen. Det visar sig nämligen, att statens omkostnader 1903—1904 för den direkta tillsynen öfver de skattefria bryggerierna uppgingo till kronor 197,244:69, medan det bidrag till kontrollkostnaderna af $\frac{1}{2}$ öre per kilogram, som åligger dem, lämnade en intäkt af endast kronor 63,068:48. Här var det icke fråga om ett par tiotusental, utan om långt öfver hundratusentalet kronor, som kontrollen gaf staten i förlust (för 1903—1904 kronor 134,176:21).

Det bör kanske på tal härom icke heller alldeles lämnas ur räkningen, huru oväntadt stort antal af de skattefria bryggerierna, som icke förmå betala arfvodet åt dess egna tillsyningsmän, beräknadt till blott 240 kronor per år. Deras antal som verkligen betala nämnda utgift, är nämligen 28 stycken, medan i ej mindre än 48 fall bidraget till samma arfvode når upp till högst 5 kronor per år. För ett bryggeri i Jönköpings län, dit öfverkontrollörens resor taga tre dagar, har den faktiskt uppgått till endast kronor 1:75 per år.

Om man emellertid ser dessa egendomliga förhållanden endast som nödvändiga konsekvenser af skattelagstiftningens uppdelande af industrien i två delar, så kan man dock icke gärna komma till någon annan slutsats än den, att om denna ursäktar oegentligheter i ett afseende, så borde den äfven kunna göra det i det andra. Det vill med andra ord säga, att om skattelagen i och för sig framtvingar öfverseende med en direkt utgift på 134,000 kronor, så borde den äfven kunna rättfärdiga samma öfverseende med 17,000 kronor, synnerligast om man tager i betraktande, att dessa senare dock stå i nära samband med en anordning, som tillför staten 3,000,000 kronor.

Värdet af den förändring, motionären påyrkat, får dock måhända sin skarpaste belysning, om man undersöker beskaffenheten af den vinst, staten skulle göra därpå. I verkligheten skulle staten nämligen icke hafva så stor anledning till belåtenhet, om enligt herr Byströms antagande den skulle resultera däri, att ett och annat skattepliktigt bryggeri öfverginge till skattefri tillverkning, ty i sådana fall skulle det stad-

gade bidraget till tillsyningsmännens aflönande icke förslå att betäcka härför nödiga utgifter. En direkt utgift från statens sida skulle alltså aflösas af en annan. Skulle verkligen så inträffa, att alla de omtalade 70 bryggerierna blefve skattefria, skulle kostnaden för deras tillsyningsmän komma att, efter 240 kronor för hvar, uppgå till 16,800 kronor, medan sammanlagda bidragen, äfven under den högst osannolika förutsättningen, att det fortfarande skulle afverkas lika mycket malt som förut icke komma att uppgå till mer än 7,167 kronor. Staten skulle alltså på den nya anordningen få en ny direkt utgift af minst 9,632 kronor.

Ett annat intryck, som man gifvet måste få af de ofvan anförda siffrorna, är, att den kontroll, som består de skattepliktiga bryggerierna, är ojämförligt mycket dyrare, 1,095 kronor per år och bryggeri, än den som kommer de skattefria till del, 240 kronor. Noga sedt, är nämligen det uppdrag, som lämnats tillsyningsmännen, icke af mindre omfattning än det, som pålagts kontrollörerna. De senares hufvuduppgift är att tillse, det allt användt malt blifver beskattadt, men härvidlag underlättas deras tjänst i väsentlig grad genom den automatiska väg, som bryggerierna äro skyldiga att anskaffa och på föreskrifvet sätt förbinda med respektive krossar. Dessutom tillkommer det dem också att vaka öfver, att svagdricka, där sådant tillverkas, icke inbrygges för starkt. Liknande åligganden hafva äfven tillsyningsmännen, nämligen att öfvervaka, dels att allt användt malt blifver journaliseradt, för hvilken kontrollåtgärd de dock icke hafva att tillgå den automatiskt registrerande vägen, dels ock att af maltet endast framställles svagdricka samt att dess ursprungliga extrakthalt icke öfverstiger 6 procent.

Det kan härmed anses ådagalagdt, att, ehuru väl det redan från statens synpunkt icke kan finnas rådligt att, på sätt herr Byström föreslagit, bota ett missförhållande på kontrollväsendets område genom en skatteförhöjning, det icke saknas goda skäl för anställande af en undersökning, huruvida icke en *genomgående revision och omläggning af kontrollen öfver de extra beskattade näringarna* kan vara af behovet påkallad.

För så vidt som det måste höra till statens många uppgifter att vårda sig om landets näringar och deras bestånd, torde det emellertid icke vara alldeles ur vägen att i korthet tillse, huru den af herr Byström föreslagna utvägen för inbesparande af 17—21,000 kronor årligen i kontrollkostnader skulle te sig från bryggerinäringens ståndpunkt.

Därvidlag är först att märka, det anställda undersökningar visa, att den omläggning af skatteprogressionen, herr Byström förordat, och borttagandet af lägta skattesatsen tillsammans skulle i sak betyda en ny skatteafgift för den skattepliktiga delen af näringen af cirka 380,000 kronor. Men detta innebär icke blott den obilligheten mot den skattepliktiga bryggerinäringen, att den affordras en ej obetydlig tillökning af dess extra skattebidrag omedelbart efter ikraftträdande af en ny försäljningsförordning, som i hög grad är ägnad att inskränka dess skatteförmåga, utan äfven den, att hufvudtyngden af slaget kommer att drabba de mindre bryggerierna, hvilka redan förut hårdast berörts af såväl skatte- som försäljningsbestämmelser. I verkligheten skulle för det 70-tal bryggerier, som icke afverka mera än 40,000 kg. malt per år, skatteafgiften stiga med minst 100 procent.

Bäst af allt visar emellertid tillgängliga uppgifter angående de skattepliktiga bryggeriernas för bevillning upptaxerade inkomster, huru förödande en dylik åtgärd skulle vara. För de 70 af herr Byström omnämnda skattepliktiga bryggerierna, som under senaste skatteåret ej betäckt kontrollkostnaderna, var medelinkomsten 1,943 kronor per år, och af denna skulle de enligt herr Byströms förslag ytterligare betala likaledes i medeltal 739 kronor hvardera. För flertalet torde saken ställa sig ännu sämre. För ej mindre än 10 af de ofvannämnda bryggerierna stiger den beskattningsbara inkomsten till högst 1,000 kronor, och deras ställning kan ju lätt tänkas.

Situationen förvärras därigenom, att ett litet bryggeri alltid måste vidkännas denna skattehöjning såsom ren utgift, ty det saknar förmåga att på något sätt afbördas sig densamma på allmänheten genom en prisförhöjning. Priset på öl och dylikt bestämmes af de större skattepliktiga bryggerierna, som i flere afseenden bättre kunna motstå skattestrycket, och priset på svagdricka beror af de skattefria konkurrenterna.

Den oproportionerliga ökningen i skatteutgiften skulle emellertid omöjliggöra de mindre bryggeriernas konkurrens med de skattefria i fråga om svagdricka och åter göra brännande frågan om deras fortbestående. Med hänsyn till försäljningslagens stränghet måste omöjligheten för de mindre bryggerierna att existera endast på öltillverkning blifva än mera framträdande än förut, och i de allra flesta fall är omsättningen af svagdricka icke sådan, att den ensamt kan ekonomiskt uppbära affären. Om bryggaren ändock skulle söka den utvägen ur det honom påtvungna valet att öfvergå till skattefria tillverkning, träffas han dock under alla förhållanden af högst kännbara förluster därigenom att en mängd dyrbara apparater och anläggningar, såsom kyl-

apparater, jäskällare med jäskar och lagerkällare med lagerfat, blifva alldeles öfverflödiga och det i dem nedlagda kapitalet så godt som bortkastadt.

Men gentemot dylika eventualiteter måste yrkesidkaren åberopa sig på hvarje medborgares rätt att blifva behållen vid sin välfångna egendom. 1903 års bevillningsutskott visade sig behjärta det rättsanspråk, som härvidlag förefinnes och med afseende på andra näringar vid olika tillfällen erkänts. Det sökte äfven i sin mån indirekt gå detta rättskraf till mötes genom en öfvergångsbestämmelse angående fakultativ skattefrihet för malt, som användes till svagdricka. Vid sammanjämkningen af kamrarnes skiljaktiga beslut i skattefrågan öfvergafs visserligen sedermera denna utväg, men uppletades en annan, just anordnandet af den lägsta skattesatsen och den därpå grundade progressionen. Borttagande af nämnda skattesats och omläggning af progressionen måste alltså göra ersättningsanspråken från de genom beskattnings- och försäljningsförordningar lidande näringsidkarnes sida än starkare och mera omöjligt att frånse än förut.

Att framkalla alla dessa svårigheter för att åt staten inbespara ett så relativt litet belopp som cirka 20,000 kronor kan från denna synpunkt icke förefalla ens rimligt.

Af det anförda torde ovedersägligen framgå, ej mindre att den påyrkade förhöjningen af maltskatten i syfte att befria staten från några icke alltför betydande utgifter i fråga om kontrollen måste på det bestämdaste frånrådas, än att kontrollväsendet hvad maltdryckstillverkningen angår utmärker sig både för inkonsekvens och dyrhet. Dock må ännu några sifferuppgifter anföras för att bestyrka sakförhållandet.

Maltdryckskontrollen kostade enligt förut åberopade underdåniga berättelsen året 1903—1904 454,101 kronor, nämligen för öfverkontrollörer 77,000 kronor, för kontrollörer 179,857 kronor och för tillsyningsmän 197,244 kronor, en summa, som måste anses så hög, att den långt hellre kan berättiga ett sträfvande att sänka densamma än ett försök att höja själfva skatten. Detta framträder med ännu större tydlighet vid en jämförelse med förhållandena i konungariket Würtemberg, hvars maltskattelagstiftning är af liknande beskaffenhet som vår och hvilket med hänsyn till sitt kontrollsystem åtnjuter stadgadt anseende såsom ett mönsterland. År 1903 uppgafs kostnaden för kontrollen öfver maltdryckstillverkningen därstädes uppgå till endast 250,000

mark, ehuru samma kontroll hade att öfvervaka ej mindre än 1,418 salubryggerier och 2,822 hembryggerier, hvilka sammanlagdt afverkade under nämnda år ej mindre än 86,000,000 kilogram malt.

Men så har man också i Würtemberg tillgodogjort sig alla de fördelar, som kunna vinnas genom centralisation i förvaltningen. Där finnes nämligen ett för alla indirekta skatter, såväl tullar som acciser, gemensamt ämbetsverk, hvars personal bland annat äfven handhar malt-dryckskontrollen. Hos oss har man gått en alldeles motsatt väg och decentraliserat kontrollen öfver de indirekta skatteköllorna. Tulltjänstemännen syssla endast med tullärenden, brännvinskontrollörerna kontrollera endast brännvinstillverkningen o. s. v. Det är säkerligen häri den egentliga källan till kontrollens dyrhet är att söka.

Slutligen må såsom ett ytterligare bevis för det nuvarande kontrollsystemets alltför stora dyrhet och önskvärdheten af en utredning åsyftande ett nedbringande af dess omkostnader, omnämnas att kontrollväsendet öfver alla särskildt beskattade näringar, brännvins-, socker- och maltdrycksindustri, i årets statsverksproposition uppgifves betinga en utgift af 1,100,000 kronor, en summa, som ehuru säkerligen mycket lågt beräknad, utgör en alldeles för stor del af hela budgetens sammanlagda belopp.»

Af de förevarande motionerna innefattar herr Lyckholms två yrkanden, nämligen dels afslag å herr Byströms motion dels ock aflåtande till Kungl. Maj:t af en skrifvelse med begäran om utredning huruvida och i hvad mån kontrollväsendet öfver de extra beskattade näringarna tarfvar revision för vinnande af större likformighet och billighet. Utskottet vill till en början upptaga till behandling i ett sammanhang herr Byströms motion och det af herr Lyckholm framställda afslagsyrkandet därå.

Härvid finner utskottet lämpligt att i korthet erinra om det sätt, hvarpå nu gällande stadganden i ämnet tillkommit. Det af Kungl. Maj:t vid 1903 års Riksdag framlagda förslag till förordning angående tillverkning och beskattning af maltdrycker var liksom nu gällande förordning byggdt på principen af maltdryckstillverkningens uppdelning i skattepliktig och skattefri. Skattesatsen för malt, användt vid skattepliktig tillverkning, var i Kungl. Maj:ts förslag 20 öre för kilogram, dock att för hvarje bryggeri skatten för de första under tillverknings-

året afverkade 50,000 kilogram malt skulle utgöra 16 öre för kilogram och för de nästa 50,000 kilogrammen 18 öre för kilogram. Dessa skattesatser blefvo af bevillningsutskottet tillstyrkta och af Andra Kammaren godkända. Första Kammaren antog däremot ett reservationsvis framkommet författningsförslag, byggdt på grundsatsen af en skatt, som skulle träffa all tillverkning af maldrycker, samt med en skattesats af 12 öre för hvarje kilogram malt jämte en på följande sätt ordnad degressiv skatteskala: för de första vid hvarje bryggeri under tillverkningsåret afverkade 20,000 kilogram malt 5 öre, för nästa 30,000 kilogram 7 öre, för de följande 50,000 kilogram 9 öre och för de därpå följande 100,000 kilogrammen 11 öre, allt per kilogram.

Enligt det af bevillningsutskottet till sammanjämkning af berörda skiljaktiga beslut framlagda och af Riksdagen jämväl godkända författningsförslaget utgjorde vid skattepliktig tillverkning den normala skattesatsen likaledes 12 öre per kilogram afverkad malt, dock att för hvarje bryggeri skatten per kilogram af de första under tillverkningsåret afverkade 30,000 kilogrammen malt skulle utgå med 2 öre, af de nästa 30,000 kilogrammen med 5 öre, af de nästa 40,000 kilogrammen med 7 öre, af de därpå följande 50,000 kilogrammen med 9 öre och af de ytterligare följande 50,000 kilogrammen med 11 öre.

Detta sammanjämkningsförslag motiverades af utskottet i hufvudsak därmed, att genom en sådan anordning af skattesatserna skulle i möjligaste mån beredas likställighet mellan svagdricksbryggerierna och bryggerier med blandad tillverkning, med afseende å möjligheten att tillverka svagdricka. Den mot Kungl. Maj:ts förslag riktade anmärkning att genom indelningen af bryggerierna i skattepliktiga och skattefria de förstnämnda försattes i en synnerligen ogynnsam ställning, skulle härigenom förlora sin betydelse. Nu nämnda syfte hade utskottet ansett kunna vinnas genom en väsentlig nedsättning af skattesatserna i allmänhet och särskildt för de under tillverkningsåret först afverkade myckenheterna malt.

Den af herr Byström föreslagna ändring af ifrågavarande bestämmelser i 2 § maltskatteförordningen innebär, dels att den nuvarande lägsta skattesatsen af 2 öre skulle bortfalla, dels ock att den högsta skattesatsen, 12 öre, skulle inträda redan efter en uppnådd afverkning af 170,000 kilogram malt (i stället för vid 200,000 kilogram enligt nu gällande stadgande).

Ett af motiven för herr Byströms yrkande är, att det inflytande skattebeloppet vid ett stort antal skattepliktiga bryggerier är så ringa, att statsverkets kostnad för utöfvande af kontroll vid desamma icke blir täckt.

Angående detta missförhållande meddela såväl herr Byström som herr Lyckholm åtskilliga uppgifter, hvilka bestyrkas af hvad utskottet inhämtat från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå. Sålunda har meddelats, att under tillverkningsåren 1903—04 och 1904—05 det erlagda skattebeloppet vid respektive 60 och 70 af de i verksamhet varande skattepliktiga bryggerierna understigit det arfvode, staten haft att utbetala åt kontrollören vid hvarje bryggeri. Totalsumman af de belopp, som till följd häraf måst af statsmedel tillskjutas för täckande af ifrågavarande kontrollkostnader, uppgick för de nämnda tillverkningsåren till respektive 17,000 och 21,000 kronor. För innevarande tillverkningsår beräknas denna summa komma att ytterligare stiga, enär flera jämförelsevis små skattefria bryggerier uppgifvas hafva öfvergått till skattepliktigt tillverkning.

Ur synpunkten af en rationellt anordnad beskattning innebära nu berörda förhållanden enligt utskottets förmenande en oegentlighet, som lärer böra med snaraste rättas, och torde detta lämpligen kunna ske på det sätt, att den lägsta skattesatsen höjes.

Utskottet finner emellertid, att det gifves ett annat viktigt skäl för vidtagande af denna reform. Enligt inom utskottet meddelade upplysningar har ifrågavarande låga skattesats visat sig i sin mån medverka till att neutralisera den själfbestämmanderätt i fråga om ordnandet af ölförsäljning, som kommunerna numera äga. Jämlikt kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl, hvilken förordning trädte i kraft den 1 januari innevarande år, fordras nämligen för all försäljning af öl till afhämtning tillstånd af vederbörande myndighet, med undantag endast för den försäljning, som bedrifves af tillverkare själf från tillverkningsställe. Oberoende af hvad de kommunala myndigheterna kunna hafva uti förevarande hänseende beslutat, kan sålunda medelst uppsättande inom vederbörande kommun af ett nytt bryggeri försäljning till afhämtning af skattepliktiga malt-drycker i obegränsad omfattning äga rum inom kommunen. Härvid torde i de allra flesta fall ifrågakomma små bryggerier med en maltafverkning af högst 30,000 kilogram, för hvilket antagande talar den hittills vunna erfarenheten.

Af nedanstående tablå, upprättad med ledning af uppgifter från kontroll- och justeringsbyrån, framgår i hvilken riktning utvecklingen gått under tillverkningsåret 1904—05.

Af de år 1903—04 i verksamhet varande skattepliktiga bryggerierna tillhörde		Fördelningen år 1904—05 af dessa bryggerier var följande						
		nedlagda	klass 1	klass 2	klass 3	klass 4	klass 5	klass 6
skatteklass	antal							
1	50	4	41	5	—	—	—	—
2	50	—	6	40	4	—	—	—
3	41	—	—	5	31	4	—	1
4	29	—	—	—	5	23	1	—
5	15	1	—	—	—	—	10	4
6	37	—	—	—	—	—	—	37
Summa	222	5	47	50	40	27	11	42
Nyttillkomna 1904—05	—	—	9	1	—	—	—	—
Hela antalet skattepliktiga bryggerier och dessas fördelning inom de olika skatteklasserna var år 1904—05	227	—	56	51	40	27	11	42

Tabellen visar alltså, att af de under tillverkningsåret 1904—05 nyttillkomna 10 bryggerierna 9 tillhörde första skatteklassen, d. v. s. med en årsafverkning af högst 30,000 kilogram och med skatt af 2 öre för kilogram. Innevarande tillverkningsår hafva ytterligare 12 nya bryggerier tillkommit, samtliga, såvidt af deras hittillsvarande maltafverkning kan bedömas, tillhörande första skatteklassen.

De nu anförda siffrorna gifva vid handen, att antalet småbryggerier, som drifva skattepliktig tillverkning af maldrycker, under de sista tillverkningsåren ganska afsevärdt ökats och att dessa bryggerier nästan undantagslöst tillhöra första skatteklassen. Skulle detta förhållande fortfara, torde det med den nya försäljningslagstiftningen afsedda befrämjandet af nykterhet i betänklig grad motverkas. Uppkomsten af småbryggerier bör därför enligt utskottets uppfattning genom lämpliga

bestämmelser inskränkas, och äfven för vinnande af detta syfte finner utskottet den lägsta skattesatsens höjande vara en lämplig åtgärd.

Denna förändring torde emellertid icke böra vidtagas, utan att åtskilliga, med det gällande systemet för maltdrycksbeskattningen sammanhängande frågor därvid äfven komma under ompröfning. Sålunda framträda härvid, bland andra, spörsmålen om normerandet af den degressiva skatteskalen i förordningens 2 § samt angående storleken af den i 5 § stadgade minimiafverkning för hvarje tillverkningsdygn.

Vidare torde i detta sammanhang böra beaktas, att Riksdagen i sin skrifvelse den 20 maj 1903 angående tillverkning och beskattning af maltdrycker anfört, bland annat, att den af Riksdagen beslutade anordningen af skattesatserna vidtagits, på det att likställighet mellan skattefria svagdricksbryggerier och skattepliktiga bryggerier med blandad tillverkning skulle blifva i möjligaste mån beredd. I skrifvelse den 12 maj 1905 angående vissa ändringar i maltskatteförordningen har Riksdagen sedermera ytterligare betonat, att denna grundsats bör upprätthållas. Då den höjning af den lägsta skattesatsen, för hvilken utskottet här ofvan i princip uttalat sig, i viss mån torde komma att rubba den i gällande lagstiftning åsyftade likställigheten mellan skattepliktiga och skattefria bryggerier, lärer det vid frågans afgörande jämväl böra tagas i öfvervägande, huruvida icke till motverkande af sådan rubbning någon åtgärd bör vidtagas.

Yttermera bör beaktas, att degressionen i gällande skatteskala jämväl har till ändamål att bereda de mindre, skattepliktiga bryggerierna en skattelindring, som ansetts erforderlig för deras bestående i konkurrensen med de större bryggerierna. Vid en förhöjning af den lägsta skattesatsen torde det därför äfven blifva nödvändigt att öfverväga, huruvida icke hänsyn till däraf möjligen uppstående menliga återverkningar på den mindre bryggeriindustrien kräfver, att öfvergången till den högre skattesatsen för redan bestående småbryggerier förmedlas genom vissa öfvergångsbestämmelser.

Då förevarande fråga alltså i vissa afseenden synes beröra principala delar af det nu gällande skattesystemet, har utskottet, som finner den för frågans allsidiga bedömande erforderliga utredning lämpligast böra ske genom Kungl. Maj:ts försorg — en utredning, för hvars verkställande icke lärer erfordras tillkallande af särskilde kommitterade — icke velat framlägga förslag till de förändrade bestämmelser, som lära becingas af en höjning af nu fastställda lägsta skattesats. Däremot finner utskottet sig böra föreslå, att, med framhållande af ofvan anmärkta syn-

punkter jämte vikten af att frågan vinner en snar lösning, en skrifvelse i ämnet aflåtes till Kungl. Maj:t.

Emot hvad utskottet sålunda föreslagit kan erinras, att under den tid, som må förflyta till dess förslag i ämnet blir framlagdt för Riksdagen, antalet af dessa småbryggerier kommer att ytterligare ökas. Utskottet har emellertid icke funnit denna invändning böra tillmätas någon större betydelse, då det icke torde vara sannolikt, att hågen för placering af kapital i dylika företag blir stor inför eventualiteten af en snar skatteförhöjning, som skulle hårdast träffa de minsta bryggerierna och kanske föranleda deras upphörande utan möjlighet för ägaren att bekomma ersättning för de å företaget nedlagda kostnader.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

1:o) att Riksdagen, i anledning af herr Byströms förevarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till de förändrade bestämmelser i förordningen den 17 juni 1903 angående tillverkning och beskattning af maldrycker, som kunna betingas af en förhöjning af nu gällande lägsta maltskattesats; samt

2:o) att herr Lyckholms motion, i hvad den afser afslag å herr Byströms motion, måtte anses besvarad genom hvad utskottet under punkt 1:o) här ofvan hemställt.

Utskottet öfvergår nu till att afgifva yttrande beträffande den senare delen af herr Lyckholms motion, innefattande förslag om aflåtande till Kungl. Maj:t af en skrifvelse med begäran om revision af gällande bestämmelser angående kontrollen vid brännvins-, socker- och maldryckstillverkningarna.

De statsorgan, som under chefen för finansdepartementet handhafva kontrollen öfver ifrågavarande näringar, äro chefen för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, hvilken utöfvar öfverinseendet öfver kontrollen, samt de under honom lydande kontrolltjänstemän af olika slag.

Organisationen af kontrollen är i sina hufvuddrag följande.

Närmast under chefen för kontroll- och justeringsbyrån sortera öfverkontrollörer, hvilka årligen förordnas af Kungl. Maj:t till erforderligt antal. Chefen för finansdepartementet bestämmer de områden, inom hvilka öfverkontrollörerna skola tjänstgöra och inkallar en öfverkontrollör inom hvarje område för tjänstgöring tillsvidare under högst ett år i sänder. Öfverkontrollörs allmänna åliggande är att inom sitt distrikt utöfva tillsyn å kontrollen öfver samtliga inom distriktet förefintliga särskildt beskattade tillverkningar. De senare årens utveckling å tillverkningsafgifternas område har medfört den förändring i öfverkontrollörernas tjänstgöring, att flertalet af dem numera har att samtidigt öfvervaka mer än en af dessa tillverkningsgrenar. Af de under år 1904 tjänstgörande 25 öfverkontrollörerna hade sålunda 3 uppsikt öfver såväl brännvinsbrännerier som hvitbetssockerfabriker och bryggerier, 3 öfver hvitbetssockerfabriker och bryggerier, 12 öfver brännerier och bryggerier samt de öfriga 7 öfver endast bryggerier.

Öfverkontrollör, som är inkallad i tjänstgöring, äfvensom öfverkontrollörs vikarie åtnjuter arfvode, hvars belopp bestämmes af Kungl. Maj:t i enlighet med de i ordningsstadgarna för brännvinsbrännerierna samt för maltdrycksbryggerierna angifna grunder. I detta sammanhang vill utskottet erinra, hurusom Riksdagen i sin skrifvelse den 19 maj 1905 angående beskattningen af socker gjort följande uttalande i fråga om det nu rådande förhållandet, att aflöningen till den underordnade kontrollpersonalen fastställes af Riksdagen, under det att däremot ersättningen åt öfverkontrollörerna bestämmes af Kungl. Maj:t.

»Från principiell synpunkt synes olikheten mellan det för öfverkontrollörerna tillämpade aflönings sättet och det, som gäller för den öfriga kontrollpersonalen, icke kunna motiveras. Skäl i öfrigt torde icke heller kunna anses föreligga, hvarför de grunder, efter hvilka öfverkontrollör skall äga åtnjuta ersättning, icke skulle blifva föremål för Riksdagens pröfning. Bestämmanderätten i detta afseende borde så mycket hellre tillhöra Riksdagen, som de till öfverkontrollörerna utgående ersättningarna för år uppgå till afsevärda belopp.

På grund häraf och då det tillhör Riksdagen att besluta öfver statsutgifter, förutsätter Riksdagen, som icke ansett sig för närvarande böra vidtaga någon ändring i den kungl. propositionen, att Kungl. Maj:t för Riksdagen framlägger dels förslag till sådan ändring af förevarande förordning, att bestämmelserna rörande ersättning till öfverkontrollör komma att intagas i förordningen, dels ock förslag till mot-

svarande ändringar i förordningarna angående tillverkning af brännvin samt tillverkning och beskattning af maltdrycker.»

Under det att öfverkontrollörerna sålunda enligt gällande praxis kunna betraktas såsom anställda för kontroll öfver tillverkningsafgifterna i allmänhet, finnas särskilda lägre kontrolltjänstemän för hvar och en af brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningarna.

Vid *brännvinstillverkningen* utgöras dessa tjänstemän af kontrollörer och tillsyningsmän, af hvilka de förra utöfva kontroll vid bränneri å de tider, då brännvinstillverkning enligt tillståndsbevis där äger rum, samt de sistnämnda utöfva närmaste tillsyn öfver nederlag vid brännerier, där tillverkningsrätt upphört, och vid allmänna brännvinsnederlag. Kontrollörerna åtnjuta af staten arfvode under tjänstgöringstiden med 10 kronor om dagen vid tillsyn å ett och 12 kronor om dagen vid tillsyn å två brännerier, samt dessutom reseersättning och ersättning för skrifmaterialier m. m. Tillsyningsman vid brännerinederlag skall aflönas af tillverkaren, hvaremot tillsyningsman vid allmänt brännvinsnederlag åtnjuter godtgörelse af staten med högst 3,000 kronor för år räknadt, utgående i form af arfvode efter 1,000 kronor för år räknadt samt dessutom 50 öre för hvarje helt tusental liter brännvin af normalstyrka, som varit under året upplagdt på nederlaget.

Enligt förordningen den 2 juni 1905 om beskattning af socker, hvilken träder i kraft den 1 september 1906, skall kontrollen vid *sockerbeskattningen* utöfvas af, förutom öfverkontrollörerna, förste kontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän. Vid hvarje fabrik skall finnas en förste kontrollör, samt erforderligt antal, 6 å 8, kontrollörer. Ersättning till dessa utgår af statsmedel i form af dagarfvode under tjänstetiden till förste kontrollör med 12 och till annan kontrollör med 6 kronor, jämte reseersättning åt förste kontrollör. Då arbete i sockerfabrik ej pågår och allt socker inlagts i magasin därstädes under kronans lås, skola förste kontrollör och kontrollörer återkallas och tillsynen vid magasinet öfverlämnas åt en tillsyningsman, som i arfvode för högst 35 dagar under tillverkningsåret erhåller ersättning af statsmedel med 10 kronor för hvarje dag, hans verksamhet vid magasinet påkallats. Ersättning för öfverskjutande antal dagar skall gäldas af tillverkaren. Vid allmänt sockernederlag, som blifvit med särskildt tillstånd inrättadt, utöfvas tillsyn jämväl af särskild tillsyningsman, hvilken åtnjuter godtgörelse af staten med 10 kronor för hvarje dag, han varit i kontrolländamål tillstädes vid nederlaget. Kontrollkostnaden vid allmänt sockernederlag skall emellertid af nederlagsinnehafvaren återgäldas till statsverket.

Kontrollen öfver *maltdryckstillverkningen* utöfvas vid skattepliktiga

bryggerier af kontrollörer och vid skattefria bryggerier af tillsyningsmän. Kontrollör erhåller under tjänstgöringstiden af staten dagarfvode med 3 kronor för tillsyn å ett bryggeri och med 1 krona för hvarje ytterligare bryggeri, öfver hvilket han har tillsyn. Kontrollör, som samtidigt utöfvar tillsyn vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri åtnjuter för tillsyn å hvarje sådant bryggeri blott 1 krona om dagen. Tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna åtnjuta jämväl ersättning af statsmedel, hvilken ersättning ej må utan Kungl. Maj:ts medgifvande bestämmas till högre belopp än 20 kronor i månaden för hvarje bryggeri.

Med undantag endast för tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna, hvilka förordnas af chefen för kontroll- och justeringsbyrån, utses de nu omförmälda lägre kontrolltjänstemännen af Kungl. Maj:ts befallningshafvande efter vederbörande öfverkontrollörs hörande. Beträffande hela kontrollpersonalen gäller, att förordnandena afse högst ett tillverkningsår.

Såsom af den lämnade redogörelsen framgår, är i brännvinstillverkningsförordningen förutsatt det fall, att kontrollör kunde utöfva tillsyn å två brännerier, liksom ock i maltdryckstillverkningsförordningen att åt där omförmäld kontrollör kunde vara anförtrodd tillsynen vare sig vid mer än ett skattepliktigt bryggeri eller ock vid brännvinsbränneri och skattepliktigt bryggeri. Vid sålunda förenad tjänstgöring äger kontrollör att uppbära icke dubbelt utan endast ett enligt vissa angifna grunder förhöjdt arfvode. En dylik anordning af kontrollen vore, därest den blefve i vidsträcktare mån tillämpad, naturligen ägnad att medföra besparing i statens kontrollkostnader. Enligt hvad utskottet inhämtat, lærer emellertid hittills endast undantagsvis sådan förening af kontrollörstjänster hafva ifrågakommit, men utskottet har icke varit i tillfälle att närmare utreda anledningen härtill.

Följande, med ledning af de å finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå befintliga handlingar gjorda sammanställning utvisar dock, att inom rikets samtliga län finnas såväl skattepliktiga som skattefria bryggerier samt att inom flertalet af länen jämväl en eller flera af de öfriga särskild beskattning underkastade näringarna utöfvas. Ifrågavarande sammanställning lämnar äfven upplysning om öfverkontrollörsdistriktens omfattning.

Förteckning öfver brännvinsbrännerier m. m. inom de särskilda länen 1904—1905.

L ä n	Brännvins- brännerier	Allmänna brännvins- nederlag	Almbåna fabriker	Hvitbets- socker- fabriker	Sockeraffi- naderier	Bryggerier		Öfver- kontrollörer	
						skatte- pliktiga	skatte- fria		
Stockholms stad	1	—	—	—	1	10	4		
Stockholms län	3	1	—	—	—	4	22	1	
Uppsala	1	—	—	—	—	4	28		
Södermanlands	—	—	—	—	—	8	12	1	Tjänstgör äfven inom Örebro län.
Östergötlands	7	1	—	—	1	22	21	1	
Jönköpings	1	—	—	—	—	10	33	2	1 tjänstgör äfven i Älfsborgs och Kronobergs län och 1 i Skaraborgs och Älfsborgs län. Se Jönköpings och Kalmar län.
Kronobergs	1	—	—	—	—	4	33	—	
Kalmar	1	—	—	—	—	16	44	1	Tjänstgör äfven i Kronobergs län.
Gotlands	—	—	1	—	—	2	2	1	
Blekinge	11	2	1	—	—	3	29	1	
Kristianstads	58	2	2	—	—	6	56	6	Af dessa tjänstgöra 2 äfven i Malmöhus län och 1 i Hallands län.
Malmöhus	25	3	16	6	17	17	138	2	Se jämväl Kristianstads län.
Hallands	2	—	—	—	—	6	31	—	Se Kristianstads län.
Göteborgs och Bohus	1	2	—	—	1	13	16	1	Äfven i Älfsborgs län.
Älfsborgs	3	1	—	—	—	13	33	—	Se Göteborgs och Jönköpings län.
Skaraborgs	14	3	1	1	12	12	30	1	Se Jönköpings län.
Värmlands	—	—	—	—	—	13	32	1	
Örebro	1	—	—	—	—	10	37	—	Se Södermanlands län.
Västmanlands	—	—	—	—	—	8	34	2	
Kopparbergs	—	—	—	—	—	11	67		
Gäflleborgs	—	—	—	—	—	11	93	1	
Västernorrlands	—	—	—	—	—	9	28	—	Se Jämtlands och Västerbottens län.
Jämtlands	—	—	—	—	—	5	9	1	Äfven i Västernorrlands län.
Västerbottens	—	—	—	—	—	5	20	1	" " " "
Norrbottnens	—	—	—	—	—	6	24	1	
	130	15	21	10	10	228	876	25	

Anmärkning. Sockeraffinaderierna stå ännu icke under kontroll.

På hvad sätt större enhetlighet och besparing med afseende å kontrollen öfver de särskild beskattning underkastade tillverkningarna må kunna vinnas, kan gifvetvis icke afgöras utan föregående undersökning, med beaktande därvid af lokala, kontrolltekniska och andra på frågan inverkan förhållanden. Särskildt med hänsyn till de betydande belopp hvartill kostnaden för denna kontroll årligen uppgår, synes det utskottet vara af vikt, att närmare utredning härom blir verkställd, hvilken utredning torde kunna ske inom finansdepartementet.

Kostnaderna för kontrollen vid brännvins-, socker- och maltdryckstillverkningen bestridas af sjunde hufvudtitelns ordinarie förslagsanslag för kontroll å tillverkningsavgifter, hvilket anslag uppförts i riksstaten för ett hvar af åren 1904, 1905 och 1906 med 750,000 kronor. För år 1904 — det sista år, för hvilket fullständigt afslutade räkenskaper i förevarande hänseende föreligga — hafva, enligt uppgifter, meddelade från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, de utgifter, hvilka äro afsedda att bestridas med förenämnda anslag jämte de anslaget enskildt tillhöriga uppbördsmedel, utgörande för nyssnämnda år 73,488 kronor 51 öre och bestående till öfvervägande del af de bidrag, maltdryckstillverkare äro skyldige att lämna till kostnaderna för tillsyningsmän och kontrollörer, uppgått till följande belopp, nämligen:

vissa kostnader för finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå	kronor	18,888: 56
kostnader för kontrollen vid brännerier, allmänna brännvinsnederlag och bryggerier	„	843,549: 15
hvitbetssockerkontrollörers arvoden och öfriga ersättningar i och för vitbetssockertillverkningen ..	„	39,254: —
	summa kronor	901,691: 71.

Den förändrade anordning af kontrollen öfver sockertillverkningen, som kommer att tillämpas från och med den 1 september 1906, har emellertid beräknats för statsverket medföra en betydlig ökning af den årliga kostnaden för nämnda kontroll, hvilken kostnad af chefen för finansdepartementet ansetts icke kunna sättas lägre än 300,000 kronor. På grund här af och då utgifterna å anslaget redan under år 1904 öfverskridit dess i nu gällande riksstat uppförda belopp med öfver 150,000 kronor samt anledning icke funnes till antagande, att de utgifter, som, förutom de af kontrollen vid sockertillverkningen föranledda, därur skola utgå, komme att minskas, har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1907 höja ifrågakvarande förslagsanslag till 1,100,000 kronor, hvilket förslag Riksdagen bifallit.

Den af utskottet härofvän meddelade redogörelse för nuvarande organisation af kontrollen öfver ifrågavarande tillverkningar synes gifva vid handen, att bristande enhetlighet i vissa afseenden är rådande inom vårt kontrollväsende. Orsaken härtill torde emellertid, åtminstone i viss mån, vara att finna i det förhållande, att de olika tillverkningsafgifterna tillkommit å skilda tider. Möjligt är ock, att först med den utveckling denna del af vårt indirekta beskattningssystem nu hunnit, tidpunkten är inne för en undersökning angående förutsättningarna för kontrollens ordnande efter mera enhetliga grunder.

Huruvida genom en ändrad organisation af kontrollsystemet kostnaderna för kontrollen kunna nedbringas, kan ju icke på förhand med säkerhet afgöras. Anledning saknas dock icke för antagandet, att sådant utan minskande af kontrollens effektivitet må kunna äga rum.

Med stöd af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

3:o) att Riksdagen, i anledning af herr Lyckholms förevarande motion, ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till förändrade bestämmelser rörande kontrollen vid brännvins-, socker- och maldryckstillverkningen i syfte att, med bibehållande af nödig effektivitet, åstadkomma större enhetlighet i kontrollens organisation och minskade kontrollkostnader.

Stockholm den 23 april 1906.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

vid punkten 1:o:
af herr *Tillberg* mot vissa delar af motiveringen.
